

सौहृदं विषयविशेषगतदोषान् दोषत्वेनागृह्णन्चित्तवृत्तिविशेषस्तत्रपरीक्षिताः राज्ञेतिशेषः ॥ प्राप्तः सापराधत्वलक्षणः कालोयस्यतं ॥ धारयेयुः कुर्युरित्यर्थः ॥ १० ॥ कोशसंग्रहणं चतुरंगबलपरिग्रहेहेतुः ॥ अहितं स्वहिताचरणरहितं शत्रुमपि अविदूषकं अनपराधिनं नहिंस्युः ॥ ११ ॥ राजशास्त्रं नीतिशास्त्रं ॥ अनुष्ठिताः अनुसारिणः ॥ शुचीनामिति स्तेयानृतरहिताः शुचयः विषयोदेशः ॥ १२ ॥ ब्रह्मेति ॥ अभिपूरयन्नितिपाठे अडभावआर्पः ॥ सुतीक्ष्णेति ॥ बलाबलं अपराधतारतम्यं ॥ पुरुषस्येत्युपलक्षणं देशादीनांचबलाबलं संप्रेक्ष्येत्यर्थः ॥ देशकालवयःशक्तीःसंचित्यादंडकर्मणीतिवचनात् ॥ अयंकोशपूरणहेतुः ॥ १३ ॥ एकबुद्धीनां परस्परमेकबुद्धीनां ॥ संप्रजानतां पु

कुशलाव्यवहारेपुसौहृदेपुपरीक्षिताः ॥ प्राप्तकालंयथादंडंधारयेयुःसुतेष्वपि ॥ १० ॥ कोशसंग्रहणेयुक्तावलस्यचपरिग्रहे ॥ अहितं चापिपुरुषंनहिंस्युरविदूषकं ॥ ११ ॥ वीराश्चनियतोत्साहाराजशास्त्रमनुष्ठिताः ॥ शुचीनारक्षितारश्चनित्यंविषयवासिनां ॥ १२ ॥ ब्रह्मक्षत्रमहिंसंतस्तेकोशंसमपूरयन् ॥ सुतीक्ष्णदंडाःसंप्रेक्ष्यपुरुषस्यबलाबलं ॥ १३ ॥ शुचीनामेकबुद्धीनांसर्वेषांसंप्रजानतां ॥ नासीत्पुंरेवारण्ट्रेवामृपावादीनरःक्वचित् ॥ १४ ॥ क्वचिन्नदुष्टस्तत्रासीत्परदाररतिर्नरः ॥ प्रशांतंसर्वमेवासीद्राष्ट्रंपुरवरंचतत् ॥ १५ ॥ सुवाससःसुवेपाश्चतेचसर्वेशुचिव्रताः ॥ हितार्थाश्चनरेंद्रस्यजाग्रतो नयचक्षुषा ॥ १६ ॥ गुरोर्गुणगृहीताश्चप्रख्याताश्चपराक्रमैः ॥ विदेशेष्वपिविज्ञाताःसर्वतोबुद्धिनिश्चयाः ॥ १७ ॥

रराष्ट्रवृत्तांतंविचारयतां ॥ तेषांविचारविषये पुरादौ मृपावादित्वगुणविशिष्टःकोपिनासीत् ॥ १४ ॥ प्रेति ॥ मंत्रिणांनीत्या सर्वप्रशांतं निर्बाधमासीदित्यर्थः ॥ १५ ॥ नरेंद्रस्य हितार्थाः हितप्रयोजनाः सर्वत्रासन्नितिशेषः ॥ १६ ॥ गुरोः संबंधसामान्येष्वपि गुरुणा स्वत्याचार्येण राज्ञाच अर्शआद्यजंतगुणशब्देन गुणवत्तयागृहीताइत्यर्थः ॥ तेनगुर्वनुग्रहप्राप्तसर्वैश्वर्यत्वंचसूचितं ॥ गुणागुणगृहीताइतिपाठे गुणदोषगृहीतारइत्यर्थः ॥ बहुव्रीहिः बाहिताग्न्यादित्वात्परनिपातोनिष्ठांतस्य ॥ विदेशेष्वपि सर्वतोविज्ञातत्वेहेतुः ॥ बुद्धिनिश्चयाः बुद्धिसंपन्नाः ॥ १७ ॥